

รอยวาทะ ธรรมะปิดทอง (๒)

เกล็ดมณีแห่งวาทะ ธรรมะจากแดนพุทธองค์

โดย
พระราชรัตนรังษี (ว.ป.วีรยุทธ)

ทรงเห็นว่า
สังเวชนียสถานทั้ง ๔ ตำบลนี้
คือสมบัติของชาวพุทธผู้ศรัทธาเลื่อมใส
ให้เป็นจุดนัดพบของคนที่มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะ

๓๑. คิดง่ายง่าย เผยแผ่สบายสบาย

"...การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอินเดีย จะว่าง่ายก็คงง่ายจริงๆ เพราะในแผ่นดินนั้น ผู้คนมีศาสนาเป็นเครื่องครองใจ ศาสนามีหลากหลายให้เลือกใช้สอยตามความต้องการ มีตั้งแต่ระดับเป็นความคิด ความเชื่อ ความจริง ทั้งจริงโดยสมมติ และจริงโดยปรมาตม มีศึกษาค้นคว้าบัญญัติเป็นศาสนาขึ้นมา ล้วนแต่มีคุณภาพส่งออกนอกประเทศ

ถ้าเป็นสินค้าก็เป็นสินค้าที่ติดตลาดไปทั่วโลก โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องเทพในนวนิยายทั้งหลาย เขาผูกค้ำสอนไว้ในตราสัญลักษณ์ที่บัญญัติขึ้น เช่น พระพิฆเนศวร อูมาเทวี กาลี สุรียเทพ เป็นต้น

หากใช้เทคนิควิธีการให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีที่มีอยู่ พระพุทธศาสนาก็สามารถฟื้นฟูลุกขึ้นมาได้อีกไม่ยาก จากที่คนท้องถิ่นเขามีศาสนาในหัวใจแล้ว แต่ผู้ที่จะมาปลูกฝังผลักดันให้พระพุทธศาสนาเข้าไปสถิต ก็ต้องใช้พลังจากพระธรรมทูต ผู้เผยแผ่ที่มีวิสัยทัศน์แบบคิดไกล ใจกว้าง ใฝ่สูง เท่านั้น..."

(บทพาทการเผยแผ่...บริหารแบบพระธรรมทูตอินเดีย หน้า ๙๙-๑๐๐)

๓๒. คิดเช่นนี้ ทำเช่นนี้ จึงมีวันนี้

"...การก่อสร้างวัดอารามในพื้นที่ที่มีศาสนาอื่นครองอยู่แล้ว และเป็นพื้นที่ของฮินดู วรรณะพราหมณ์ มีการศึกษาที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดี มีนักการเมืองที่มีกำลัง มีข้าราชการในพื้นที่ที่เราไม่คุ้นเคย มีกลุ่มผู้แสวงหาประโยชน์จากคนต่างชาติ เมื่อจะมาลงพื้นที่ก็ย่อมพบกับความลำบากจนเป็นปัญหาอุปสรรคในการก่อสร้างอย่างมาก

เพราะเราคนต่างถิ่นมาสร้างวัดตามลำพัง ขาดกำลังคุ้มครอง ขาดผู้ชี้แนะที่ร่วมทำงาน ขาดกำลังสามัคคีต่อเนื่อง เริ่มต้นจึงต้องคืบคลาน เราไม่ค่อยรู้เรื่อง มาทำงานกับคนเขารู้ดี ย่อมเสียเปรียบเป็นธรรมดา

อาศัยการเรียนรู้ เชิงชั้นจากปัญหาอุปสรรคทุกขทนต์เป็นรายวัน โดยมีความตั้งใจเป็นหลัก การทำให้ฟ้าที่เคยมืดในกลางวัน ก็มีสุริยันส่องแสง เพราะแรงศรัทธา วิริยะ สติ สมာธิ ปัญญาเป็นผู้กำกับ จัดระบบอุปสรรคให้เป็นอุปสรรค แผลงปัญหาให้เป็นปัญญา ทำวิกฤติให้เป็นวิจิตร ทำความง่ายให้เกิดในความยาก ทำความลำบากให้เบื่อกับงาน ทำงานรับใช้พระพุทธเจ้า คิดเช่นนี้ ทำเช่นนี้ จึงมีวันนี้..."

(บทพาทการเผยแผ่...บริหารแบบพระธรรมทูตอินเดีย หน้า ๑๐๕-๑๐๖)

๓๓. รากแก้วพระพุทธศาสนา

"...การทำงานที่ประกอบด้วยศรัทธาจะไม่รู้จักคำว่า หนักเหน็ดเหนื่อย เพราะการทำงานทั้งหมดนั้น คือ ทำเพื่อ "ถวายเป็นพุทธบูชา" ในดินแดนพุทธมามาศ ถ้าพระพุทธศาสนาเปรียบเหมือนกับต้นไม้ รากแก้วคือแหล่งกำเนิดพระศาสนา ส่วนกิ่งก้านสาขา ร่มเงา แผ่ขยายกระจายออกไป แม้ประเทศไทยก็ได้รับผลนั้นด้วย

หากคิดมองอีกมุมหนึ่ง เรามัวแต่เก็บดอกผล ลืมดูแลรากเหง้า รดน้ำ พรวนดิน ป้อนกันแมลงและวัชพืช ไม่นานต้นไม้ก็จะเฉาตาย เพราะไม่มีใครรักษา ดูแล

ดังนั้น ท่านทั้งหลายที่ได้มาปฏิบัติงานในดินแดนแห่งนี้ ควรตั้งจิตในการงาน หน้าที่ ที่จะทำงานนั้นตอบคุณแทนบุญพระพุทธศาสนา ด้วยศรัทธาในพระพุทธองค์ รดน้ำ พรวนดิน เพื่อให้ต้นไม้ใหญ่ต้นนี้ เป็นร่มเงาที่สงบเย็น ออกดอกออกผล เมื่อผลงานออกมาพระพุทธศาสนาก็ดำรงอยู่ ถ้าตั้งจิตไว้ถูกต้องอย่างนี้ งานจะทำให้เราเข้มแข็ง เบาทษบาย..."

(งานหนัก แต่คนทำเบาสบาย...บริหารแบบพระธรรมทูตอินเดีย หน้า ๑๑๐)

๓๔. มองให้รอบ

“...บุคคลที่จะมาเป็นพระธรรมทูตในประเทศอินเดีย ต้องมองให้รอบดึกรอบให้กว้างตามหลัก ๗ บ. คือ

๑. หลักบริหาร...ต้องรู้จักบริหารตน บริหารคน บริหารอารมณ์ บริหารงาน ประยุกต์ธรรมะสู่สังคมให้กว้างไกล เป็นการเฉลี่ยบริหารความฉลาดให้ศาสนาเจริญ ปฏิบัติดีสัมผัสมวลได้เช่นนี้ “คนก็สร้างงานก็สำเร็จแน่...ท่านเอ๋ย”

๒. หลักบริการ...บริการธรรมะทุกการเคลื่อนไหวตั้งแต่เปิดตาตื่นสูปิดตาหลับพักผ่อนนอนสบาย ต้องส่งเสริมสุขอันงามในเบื้องต้นท่ามกลาง และที่ สุด ประโยชน์ตนก็ได้ ประโยชน์มหาชนก็ไม่เสีย ตามคิดว่า “ปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนในอัปมาทธรรม”

๓. หลักบริการ...มีธรรมะปณิธานอันเป็นสมาธิแน่วแน่ ทำงานเผยแผ่อุทิศตน มีเข็มทิศชีวิตชัดเจน ไม่เอนเอียงหลงติดเหยื่อตามกระแสโลก ต้องบริการภวาวนาบออย่า ว่า “หยาดเหงื่อทุกหยดกลายเป็นพุทธานุชา”

๔. หลักบริโภค...รู้จักใช้สอยปัจจัย ๔ เป็นนักธรรมะนิยม คือ รู้จักคุณค่าแท้และคุณค่าเทียม ไม่ตกเป็นทาสวัตถุนิยมบริโภคนิยม หลงกระแสแฟชั่นสังคมนิยม ถือคิดว่า “อาหารแค่ผ่านลิ้น จะดินร่นทำไมกันนักหนา”

๕. หลักบริวาร...ต้องมีผู้ชี้ มีผู้ช่วย มีผู้ใช้ มีผู้ไขว่ ลงขันปันน้ำใจยึดเหนี่ยวประสานอันเดียวกัน ช่วยงานให้บรรลุวัตถุประสงค์สมประสงค์ทุกประการ ยึดคิดว่า “ผู้ใหญ่ตั้ง ผู้น้อยเดิน คนเสมอกันประดับประคอง พี่รู้อสอง น้องรู้อสี่ ใครมีดีแล้วมาช่วยกัน”

๖. หลักบริรักษ์...ต้องรู้จักแสวงหาของใหม่ รู้เก็บรักษาใช้ของเก่า รู้คุณค่าของเครื่องใช้ไม่สอยตามประเภทของแต่ละอย่าง อย่าไปสะดุดปัญหาตามเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆ ต้องท่องจำไว้เลยว่า “ขยันแสวงหา รักษาไว้ให้ดี มีกัลยาณมิตร ใช้ชีวิตพอเพียง เพื่อเป็นเสบียงบุญไว้เลี้ยงตน”

๗. หลักบริสุทธิ์...ยึดมั่นในหลักธรรมไตรสิกขา ศิล พัฒนาสังคม สมาธิ พัฒนารักษาอารมณ์ ปัญญา พัฒนาสุขดับทุกข์กิเลสเหตุเศร้าหมองได้ ดั้นรู้อยู่อย่างเถรวาทไทย เพื่อรักษาหลักธรรมและวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ ถือปฏิบัติตามที่ว่า “ทุกซ์เข้ามากระทบ ปฏิบัติธรรมอย่าให้กระเทือน..”

(โอวาทธรรมแต่...พระนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยเดลี พรพชกาล ๒๕๕๐)

๓๕. ดินแดนนั้นพระโพธิสัตว์

“...การทำงานด้วยศรัทธา บางทีก็หากรอบยาก ท่านบอกว่าทำงานถวายพระพุทธเจ้า สนองคุณหลวงพ่อบรมหาเถระ สุนกจริตฯ ไม่รู้ว่าจะจบได้ยังไง คงต้องตายถวายชีวิตจึงจะหยุด

แต่การทำงานในอินเดียฉันนั้น ต้องอาศัยความต่อเนื่อง คนที่จะมาช่วยงานท่านได้ เก่งแสนเก่งก็ยากที่จะทำได้ดี ทั้งนี้จะต้องอาศัยเวลา ท่านบอกว่า อินเดียเป็นประเทศไม่น่าอยู่

ขออย่าว่า ประเทศที่น่าอยู่คือประเทศไทย อินเดียไม่มีใครอยากอยู่ ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา กำหนดวันกลับตั้งแต่วันที่ยังไม่มาถึงเสียอีก เมืองนี้เป็นที่สร้างบารมี ไม่ใช่บ้านน่าอยู่ พระโพธิสัตว์เจ้าทั้งหลายท่านมาสร้างบารมีที่นี้หลายภพหลายชาติ สุดท้ายก็ไม่มองคิโหนอยู่ ต่างก็ไปแสวงสุขในสวรรค์ ไปเข้าสู่นิพพานกันหมด...”

(บริหารแบบพระธรรมทูตอินเดีย หน้า ๑๒๖)

๓๖. สร้างวัด สร้างพระ สร้างคน

“...ท่านผู้รับทุนกองทุนการศึกษาพระพุทธสัมมัญญาณทุกท่าน ผมขอฝากถวายเป็นหลักคิดให้เดินตามว่า...ทุนนี้ เป็นทุนของพระพุทธเจ้า เป็นอานิสงส์ที่ท่านจงรักภักดีต่อพระองค์ ด้วยการปฏิบัติงานตามคำสอน แล้วเผยแผ่ให้ผู้อื่นรู้ตาม ทุนนี้จึงมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีอยู่ในตัว

โยมผู้เลื่อมใสพระองค์ เทิดทูนพระองค์ เห็นพวกเราอุทิศตน อุทิศงานถวายเป็นพุทธานุชา ญาติโยมจึงมาสนับสนุนผู้อุทิศตนบูชาพระองค์

โยมสร้างวัดเสร็จแล้ว เตนสง่า สวยสด งดงามตามประสงค์ ควรจะช่วยกันสร้างพระให้รักษาไว้ด้วย สร้างพระให้สง่างามนั้น เป็นเสมือนดอกไม้บูชาพระองค์

โยมถวายปัจจัย มิใช่ควักกระเป๋า แต่นำมาจากมือที่จับอริฐานทุนเหนือศีรษะแล้ว จึงสละศรัทธาแปลงเป็นทุนทรัพย์ นำมาถวายกลายเป็นบุญนิธิ

จงใช้สอยปัจจัยเหล่านี้ มิให้เกิดโทษแก่ตนเองและผู้อื่น จงให้เป็นไปเพื่อยังหิตประโยชน์แก่พหุชนและชีวิตของตนให้ดำเนินต่อเนื่องด้วยสันติวิธีธรรม ด้วยความไม่ประมาท ดังพุทธประสงค์เกิด...”

(โอวาทธรรมแต่...พระนักศึกษากองทุนฯ พรพชกาล ๒๕๕๕)

๓๗. แบบว่า...พระธรรมทูตอินเดีย

“...ความยากลำบากตรากตรำ ทั้งกัดฟัน กั้นลม ออดอยากมากปัญหา สารพัดสิ่งที่จะศึกษา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ สู้ทนกับงานเผยแผ่ในอินเดีย หลายคนบอกว่า ลำบากเหลือหลาย ยากหรือง่าย ขอให้ท่านสองสติ ใช้ปัญญาตนเอง ดังนี้

๑. นิ่งถานถ่ายกลางทุ่ง...นี่ลำบาก
๒. ขอทานมุงล้อมกรอบ...นี่ลำบาก
๓. ไม่ชอบกลิ่นแขก...นี่ลำบาก
๔. ขนแบกสัมภาระ...นี่ลำบาก
๕. ไปทัวร์ไม่มีพระนำ...นี่ลำบาก
๖. รำคาญเสียงแตร...นี่ลำบาก
๗. คนแก่ขึ้นเขาชุกชุม...นี่ลำบาก
๘. ธรรมทูตสายอินเดีย...นี่ลำบาก มากกว่าเพื่อน”

(วิสัยทัศน์การเผยแผ่ในแดนพุทธภูมิ หน้า ๓๕)

๓๘. ทำงานกว้างใหญ่ ใจต้องกว้างสุด

“...ท่านอาจารย์เจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ (ทองยอด) เมตตา คิดไกล ใจกว้าง เลยก่อนหนึ่งสัปดาห์รับรองว่า ผมมาปฏิบัติงานในนามตัวแทนของวัดไทยพุทธคยา วัดที่รัฐบาลสนับสนุนอยู่ ที่เล่าสู่เพื่อนมองน้องพี่ฟังเช่นนี้ เพื่อจะปลุกฝังให้หนักแน่นในการทำงาน กว่าสังคมเขารู้ แทบหมดกำลังใจเหมือนกัน

ขออย่าว่า การเป็นนักเผยแผ่ อย่าใจน้อย เราทำงานใหญ่ ต้องใจใหญ่ ทำงานกว้างไกล ต้องใจกว้างสุด ทำงานอยู่กับมนุษย์ ต้องให้มนุษย์นี้แหละ มาช่วยงาน

เหมือนกับเราออกไปพูด ออกไปบรรยาย ก็ต้องให้มนุษย์เขาฟัง เขาเข้าใจ มิใช่ทำตัวเป็นซูเปอร์แมน โขว์บตเด่นอยู่คนเดียว ระวังนะครับ วันหนึ่งหมดฤทธิ์ สิ้นอำนาจ เหาะไม่ได้แปลงร่างไม่เป็น จะกลายเป็นจิ้งหรีดร้องประสานเสียง...”

(วิสัยทัศน์การเผยแผ่ในแดนพุทธภูมิ หน้า ๑๙)

๓๙. ธรรมะนำทอง ธุรกิจทั้งผองเจริญๆ

“...พระพุทธองค์ ทรงตรัสสอนให้เป็นผู้บริหาร ตามความในทศปิฎกสูตร อังคุดตริกกาย ไว้ ๓ ประการ คือ

๑. **จักขุมา** คือ ปัญญา มองการณ์ไกล เช่น นักบริหารธุรกิจทำประกัน ต้องรู้ประเภท ลักษณะไหนพอเหมาะนำเสนอลูกค้า ให้เป็นประโยชน์ภายนอก ซึ่งเป็นการประกันชีวิต ทรัพย์สิน สุขของครอบครัว สังคมและหลักประกันสุขภาพ มองการณ์ไกลถึงกระทั่งว่า ทุนจะตก จะขึ้น สามารถวางแผนได้อย่างแยบยลและฉลาดในการใช้คน (Conceptual skill) ความชำนาญในการให้ความคิด รู้จักมองการณ์ไกล

๒. **วิธโร** คือ จัดการธุระ บริหารจัดการ เรียกว่า มีความชำนาญในการทำงานที่ตนถนัด มีความพอใจกับงานที่ตนได้ทำ มุ่งสู่ความสำเร็จของงานนั้น เข้าทำนองว่า เมื่องานมี เงินก็ต้องมา เมื่องานสำเร็จ เงินก็เสร็จเรา ความชำนาญในเทคนิค (Technical Skill) หรือศิลปะการเข้าถึงสภาพจริง

๓. **นิสสัยสัมปันโน** คือ เป็นที่พึ่งพาอาศัยของคนอื่นได้ เสน่ห์ของนักบริหาร คือ รู้จักผูกใจคนและใช้เขาให้เป็น มีความรู้ที่จะอยู่กับผู้กับคนได้ทุกระดับชั้น มีเครดิตในหัวใจก็เลยถนัด “นกไม่มีขน คนไม่มีเพื่อน ขึ้นสู่ที่สูงไม่ได้” หรือผู้จะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีผู้ใหญ่ดึง มีผู้น้อยดัน มีคนเสมอกันสนับสนุนและมีบุญเสริมอีกแรงหนึ่งก็ยิ่งเร็ว...”

(จากคำอนุโมทนา
หนังสือ ๓๐ ปี พัทธา หวังว่องวิทย์ ชีวิตอัศจรรย์ หน้า ๑๒)

๔๐. มรดกพระพุทธเจ้า

“...ขอแสดงธรรมให้แจ่มแจ้งถึงการที่เราต้องมาสักการะพุทธสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง มีความเป็นมาเป็นไปอย่างไร เรื่องนี้มีมาในมหาปรินิพพานสูตรความว่า

ในกาลก่อน เมื่อออกพรรษาแล้ว บรรดาพุทธบริษัททั้งหลายจากทิศต่างๆ ย่อมเดินทางมาเฝ้าพระผู้มีพระภาค ได้เข้าใกล้ สนทนาปราศรัย ได้ความเจริญใจ ครั้นพระผู้มีพระภาคเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ข้าพระองค์ทั้งหลายจักไม่ได้โอกาสอันดี เช่นนั้น เหมือนกับเมื่อพระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่อีกต่อไป

พระอานนท์ทูลถามแทนพวกเรา ด้วยความเป็นห่วงเป็นใยคนรุ่นใหม่มหาหงายหงายไม่สนิทแนบ เกรงความเชื่อจะ เอนเอียงโคลงเคลง จะตั้งข้อสงสัยในสิ่งที่ไม่ควรสงสัย

ดังนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า “อานนท์ สังเวชนียสถาน ๔ ตำบลนี้ คือ สถานที่เราตถาคตเจ้าบังเกิดแล้ว คือที่ ประสูติจากท้องพระครรภ์ ๑ สถานที่เราตถาคตตรัสรู้อนตรสัมมาสัมโพธิญาณ ๑ สถานที่เราตถาคตแสดงธรรมจักร ๑ สถานที่เรา ตถาคตปรินิพพาน ๑

สถานที่ทั้ง ๔ ตำบลนี้แล ควรที่พุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ผู้มีความเชื่อ ความเลื่อมใสในพระตถาคต เจ้า จะดู จะเห็น และควรจะทำให้เกิดธรรมสังเวชทั่วกัน อานนท์ ชนทั้งหลายเหล่าใดเหล่าหนึ่งได้เที่ยวไปยังเจดีย์สังเวชนียสถาน เหล่านี้ด้วยความเลื่อมใส ชนเหล่านั้นครั้งหากาลกิริยาลง จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

ดังนั้น ทุกท่านที่มาจึงเป็นแขกรับเชิญสายตรง ควรที่จะได้เข้าถึง เฝ้าพระพุทธรองค์ให้ได้ มาถึงพุทธสถาน จง ให้เข้าถึงพุทธธรรมด้วย และช่วยนำให้เข้าถึงพุทธประสงค์ สนองเจตจำนงให้สูงส่งงดงาม...”

(มรดกพระพุทธเจ้า...เอกสารประชาสัมพันธ์ของวัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์-อินเดีย)

๔๑. จะฟื้นฟูพระพุทธศาสนาได้อย่างไร?

“...จะเผยแผ่และฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้กับญาติโยมที่มากับสังเวชนียสถานจะเริ่มต้นที่ไหนก่อน ก็ต้องเริ่มต้นฟื้นฟูที่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้ญาติโยมทั้งหลายมองเห็นพระเป็นศากยบุตรของพระพุทธเจ้า

ก่อนที่จะทำให้โยมเขาเชื่อถือได้อย่างไรนี้ เราต้องเป็นพระในหน้าที่ให้สมบูรณ์ ให้พระในหน้าที่ไปปลอบปล้ำพระหน้าหนึ่งใน หนังสือพิมพ์ เดียวนี้พระเราที่ท่าดีในหน้าที่กลับแพ้ พระที่ท่าไม่ดี ในหน้าหนึ่ง ฉะนั้นจะให้ดีต้องมาช่วยกันฟื้นฟูตามระบบ ดังนี้

๑. **ฟื้นฟูที่ตา** ให้ได้ดวงตาเห็นธรรมะ เห็นทางออกของชีวิต ไม่ขาดทุนบุญกุศล อย่าให้บอดตาใส ต้องให้เป็นตา ประเสริฐ เป็นดวงตาที่เห็นธรรมะแล้วลงมือทำทันที

๒. **ฟื้นฟูที่หู** ให้ฟังเสียงที่สดชื่นใจ เบิกบานใจ คลายทุกข์ สุขเย็น สบายใจ เป็นเสียงธรรมะ เป็นเสียงบุญ เสียงกุศล

๓. **ฟื้นฟูที่จมูก** ให้หายใจเข้าออกมีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ไม่หลงสติ ไม่ประมาท ไม่พลาดผลอฟื้นฟูทุกๆ ให้เป็น ปกติอย่างนี้ จนเป็นลมหายใจของพระพุทธศาสนา

๔. **ฟื้นฟูที่ลิ้น** ให้ลิ้นปิดด้วยแผ่นทองพุทธมนต์ พูดอะไรมีแต่เรื่องดี ไม่มีน้ำเน่า พูดเรื่องที่ผ่านการขัดเกลาจากจิตที่ บริสุทธิ์ผ่องใสแล้ว พูดจาเป็นหลักของพระพุทธศาสนา ไม่ใช่มาวิจารณ์พระ

๕. **ฟื้นฟูที่กาย** การแต่งกาย ลักษณะท่าทาง พฤติกรรมที่แสดงออกต้องอ่อนน้อม อ่อนหวาน อ่อนโยน ให้มีท่าทีเป็นคน วัตถุประสงค์ให้รู้จักการเข้าพระเข้าเจ้าได้อย่างสนิทใจ

๖. **ฟื้นฟูที่ใจ** ต้องคิด นึกถึงแต่พระรัตนตรัย ให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุมีผล ตามหลักพระพุทธศาสนา...”

**(ธรรมะบรรยาย อบรมสัมมนาพระธรรมวิทยากร
มรรควิธีการฟื้นฟูพระพุทธศาสนา พรรษากาล ๒๕๕๐)**

๔๒. Get into it

“...ท่ามกลางความเคลื่อนไหว ผันแปร บีบคั้น โยกคลอน สูทางตันและพรัามืด ความหวาดกลัวเข้ามาครองเต็มพื้นที่ ชนผู้ไฝ่สันติจึงต้องชวนชวาย เสาะแสวงหา เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนมีความมั่นใจ นั่นคือทางเดินไปสู่ดินแดนเป็นอมตะที่นิ่งสงบ ยั่งยืน โปรงใส แสงสุริยส่องสว่าง เห็นทางที่ไม่ตันและไม่ตาย ชนถ้ายความทุกข์ที่สะสมในโลกก็ผูกมัดข้องโลก สลัดละวาง วันว่างว่างเป็น เข้าถึงโลกุตระภูมิ พันโลกสงสารวิญญู ได้รู้ได้เห็นผู้ชองโลก ท่องไปเที่ยวไป จนเป็นผู้เจนโลกก็ย ปานนี้มิวายจะถูกหักมุม จนนาวาชีวิตโอนเียงตามกระแสคลื่น ยืนหยัดจัดตนไม่ลงตัว กระทบอย่างแรงแทบวิกฤต อาศัยทุนเดิมที่เดิมบุญไม่ขาด

เมื่อบุญยังดี บารมียังโยงโยย เข้าเลี้ยงใจ จนได้สติ กลับพลิกวิกฤตให้เห็นเป็นวิจิตรได้ เสียงอมตะพจน์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า องค์พระบิดาแห่งจอมทัพธรรมไปรยพระสุรเสียงตรัสให้เสียงทางตันที่เร้าร้อน สับสน รุนแรง สูทางอมตะ ที่สมเด็จพระพุทธองค์ทรงย่างพระบาทประทับรอยยุคลบาทของพระผู้เป็นบรมครูของเทวดาและมนุษย์

มาสิลูก...ตามมรรคาที่เราเดินไว้แล้วอย่าได้กังวลสงสัยใดๆ อมตะสถานทั้ง ๔ เป็นอุช่อม ภู่อสร้าง ภู่อเสริม ภู่อที่เดิมให้ลูกเต็ม จุดสังเขปนิยสถาน เป็นอมตะสมบัติที่มอบไว้ให้ผู้มีศรัทธาเข้าไปได้มีจำกัด เป็นฐานที่ตั้งให้กุสัชีวิต คั้นชีพ ปลอดภัย ปลอดภัยให้ยืนหยัดในโลกได้อย่างไม่หวั่นไหวสิ้นคลอน พุทธพจน์ อันเป็นอมตะก้องกังวานในโสต เหมือนแสงเรืองโรจน์ส่องทางให้ต้องเดินตามพระพุทธรวงจะนในมหาปริณิพพานสูตรว่า

“สังเขปนิยสถาน ผู้มีศรัทธาจะมาด้วยระลึกว่า “ตถาคตประสูติในที่นี้” ...ว่า “ตถาคตได้ตรัสรู้อนตรสัมมาสัมโพธิญาณในที่นี้” ...ว่า “ตถาคตประกาศธรรมจักรอันยอดเยี่ยมในที่นี้” ...ว่า “ตถาคตได้เสด็จดับขันธปรินิพพานด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุในที่นี้”

ชนเหล่าใดจากกริกไปยังเจตีย์ จักมีจิตเสื่อมใส ชนเหล่านั้นทั้งหมดหลังจากตายแล้ว จะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ นี่เป็นอมตะพจน์ที่ปรากฏอิทธิบาทให้ต้องตามทางโลกุตระ เห็นทางออกบอทางถูก เช่นนี้จึงมีพลังจากศรัทธาตามรอยบาทพระศาสดา สะสมอริยะทรัพย์ อันเป็นอมตะสมบัติครั้งแล้วครั้งเล่ามิได้เหน็ดเหนื่อยเสื่อมคลาย...”

๔๓. สูทางอมตะนคร

“...พระพุทธรองค์ทรงประทานอมตะสถานให้ชาวโลกผู้แสวงหา คือทางที่ไม่ตันและทางที่ไม่ตาย เรียกว่า จุดสังเขปนิยสถาน ๔ ตำบล ผู้มุ่งมั่นสูทางนี้จึงชื่อว่า เป็นทางที่ไม่เสื่อมสูญ คือ สถานที่สุดดี ได้ร่มสาละล้อมรอบด้วยหิมาลัย ณ ลุมพินีนวัน สองทางสูอมตะในการเกิด สถานที่สุดดีภายใต้ดวงไม้โพธิ์ ความสำเร็จสุดยอด ณ พุทธคยา สถานที่สุดดีประกาศพระธรรมจักร การทำงานชั้นเยี่ยม ที่สารนาถ เมืองพาราณสี และฉากสุดท้ายแห่งพระชนม์ชีพที่ตงาม การปรินิพพานสูงสุดสูธรรมชาติ

๔ อมตะสถานที่เป็นบันไดสูอมตะธรรม คือความไม่ตาย ยั่งยืน ไม่เสื่อมสูญ สมปรารถนาตลอดอายุขัย คือ

๑. ลุมพินีนวัน สถานที่สุดดี ได้ชีวิตดี มีหลักประกัน ได้ความเป็นเลิศ ประเสริฐสุด ได้ความก้าวหน้า ยอดเจริญ ๙๗๙

๒. พุทธคยา สถานที่สุดดี ได้ปัญญาเป็นอาวุธ ได้รับความรู้แจ้งแทงตลอด ได้ชัยชนะด้วยบารมีไม่มีแพ้

๓. พาราณสี สถานที่สุดดีแสดงปฐมเทศนา ได้บิรवार เปิดมิตร ปิดศัตรู ได้ความไม่พวนวาย ไม่ขัดข้อง ได้ดวงตาเห็นธรรมล้ำเลิศ

๔. นครกุสินารา สถานที่สุดดีปรินิพพาน ได้อายุยืนยาว ป่วยหาย หน่ายรัก ได้มรดก ยกฐานะ มีทรัพย์นับไม่ถ้วน ได้พ้นจากเครื่องเสียดแทงการทำร้ายทั้งปวง

ผู้ใดสักการะครบ ๔ แห่ง ยังความไม่ประมาทให้เจริญทุกเมื่อ ผู้นั้นจักมีสุคติเป็นที่หวัง สูทางอมตะนฤพาน อย่างแน่นอน ...”

๔๔. วิถีไทยสูวิถีพุทธ

“...พระพุทธศาสนาเป็นสมบัติอันล้ำค่าของไทย บุรพมหากษัตริย์ทุกพระองค์นับถือพระพุทธศาสนามาแต่โบราณกาล ประชาชนชาวไทยดำรงวิถีชีวิตในพระพุทธศาสนาตลอด ด้วยความศรัทธาอย่างยิ่งพร้อมใจกันสถาปนาให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ยังแผ่นดินนี้ให้รุ่งเรืองดจประทีปส่องสว่างให้ประเทศไทยเป็นแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

ชาวไทยทั้งผองจึงมีความอยู่ดีสุข เพราะพุทธธรรมอันเป็นคำสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เข้าไปครองในชีวิต สถิตในจิตใจ นำวิถีพุทธสูวิถีไทย หวังผลให้สังคมไทยพึ่งพาตนเองได้ และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่สอดคล้องกับการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ไปด้วยวิถีอันเดียวกัน โดยหล่อหลอมสายสื่อแห่งวัฒนธรรมสู่การพัฒนาคุณธรรมด้วยส่งเสริมให้ประชาชนทั้งชาติปฏิบัติธรรม รู้จักนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและคล่องตัว สังคมไทยจึงจะสงบร่มเย็น พึ่งพาตนเองได้ มีเศรษฐกิจที่พอเพียง เสริมความสามัคคีของคนในชาติ ด้วยภูมิปัญญาพุทธในวิถีไทย...”

(การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแดนพุทธภูมิ หน้า ๑)

๔๕. หลากหลายกลายเป็นหนึ่ง

“ราชทูต แสดงหน้าที่สายบ้านเมือง
สมณทูต แสดงหน้าที่สายศาสนา
ธรรมทูต แสดงหน้าที่ประกาศพระสัทธรรม
เทวทูต แสดงหน้าที่สื่อความจริง

เมื่อใจยังไม่ถึงขั้นลุ่มลึก ความรู้สึกยังไม่ถึงแก่นแกน ความรู้ยังไม่ถึงภูมิ เป็นต้องปลุก ปลอบทำขวัญให้กำลังใจ แต่ผู้จะเป็นทูต เพื่อให้ความหลากหลายนั้นกลายเป็นหนึ่ง ถึงในความสมบูรณ์ของความเป็นทูตในสายงานที่ตนปฏิบัติ...”

๔๖. ทำงานเหมือนขับรถ

“...เรามาทำงานเผยแผ่ ต่างบ้านเมือง ต่างธรรมเนียม ต่างภาษา การทำงาน ไม่ต่างกันนักหรือกับการขับรถยนต์ คือถึงคราวตาม...ก็ต้องตาม แม้รถข้างหน้าไม่มียี่ห้อถึงคราวแข่ง...ก็ต้องแข่ง แข่งได้ แต่ล้อต้องเข้าที่ถึงคราวหยุด...ก็ต้องหยุด ในที่ที่เขาให้หยุดถึงคราวซ่อม...ก็ต้องซ่อม ในอุ้ที่เรารู้จักถึงคราวโค้ง...ก็ต้องโค้งตามทาง อย่าแหกโค้งถึงคราวชน...ก็อย่าไปชน แม้จะมีประกันก็ตาม

เราทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ก็ต้องการความคล่องตัวในการประยุกต์ธรรมะแบบสูง เร็ว ช้า คม ลึก ไกล ไกลมากน้อยแค่ไหน ก็ลองไตร่ตรอง พิจารณา คำนึงและเทียบเคียงกับตัวอย่างนี้ จะได้ภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นก็ได้...”

๔๗. รู้ซึ่งจึงคล่องพระ

“...เราเป็นชาวพุทธ มีพระไว้บูชาที่บ้าน มีพระห้อยบูชาคล้องที่คอ เป็นเรื่องดี ขออนุโมทนา ถ้าจะให้ดีมากๆ จะต้องเข้าถึงคุณค่าแท้และคิดความหมายด้วย จึงจะเกิดฤทธิ์เกิดเดชติดตามมามากมาย ฉะนั้น ควรจะรู้ก่อนว่า เราจะแขวนพระกันทำไม?

๑. เพื่อเป็นสัญลักษณ์ ของความเป็นพุทธศาสนิกชน
๒. เพื่อเป็นพุทธานุสสติ ตามทางบุญตามจริตนิสัยของท่านผู้นั้น
๓. เพื่อสร้างความอบอุ่นใจ แขนงรูปพระสงฆ์สร้างใจ แขนงรูปพระเครื่อง สร้างความมั่นใจ
๔. เพื่อการคุ้มครองรักษา ตามแนวของผู้มีศาสนา

นักการศาสนา ต้องมีคุณสมบัติและทำที่ลักษณะการประนีประนอมให้สังคมได้รับประโยชน์เป็นหลัก ไม่สุดโต่งจนน่ากลัว ไม่เคร่งจนเครียด ต้องพอดีๆ เรื่องอย่างนี้ เป็นเรื่องของความเชื่อ เป็นสิทธิ์ส่วนบุคคล ฟังได้ให้โอกาสกัน สังคมจึงจะอยู่ร่มเย็น...”

๔๘. ศิรว่าความตายมาพราว

“...การเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป คือสังขธรรม ที่เป็นสมบัติติดตัวของผู้มีลมหายใจ เมื่อถึงคราวที่ต้องจาก ก็ควรฝากสิ่งดีงามไว้เป็นอนุสาวรีย์แก่ผู้มาให้ความอบอุ่นแก่ร่างไว้วิญญาณของเรา อันแสดงถึง “โส ญาติธมโม จ อโย นิทสสิโต” ความว่า

๑. ใต้บอกความเป็นญาติ : ทั้งญาติสายโลหิต ญาติธรรม
๒. ใต้ประกาศเกียรติคุณ : ทั้งของผู้ตายและของเจ้าภาพ
๓. ใต้สนับสนุนคนดี : ถวายกำลังแก่สมณะสงฆ์ผู้ดำรงพระศาสนา
๔. ใต้แสดงน้ำใจไมตรีต่อเจ้าภาพ : เห็นใจในโอกาสประสบความสำเร็จ
๕. ใต้ซึ่มทราบกับสังขธรรม : เข้าใจกฎธรรมชาติ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา...”

(บรรยายงานศพภิกษุณีเวียดนาม มกุฎพันธเจดีย์ เมืองกุสินารา)

๔๙. เมืองที่สุดของที่สุด

“...อินเดีย มีเขตชนบทที่แผ่ดินที่กว้างใหญ่ไพศาล อุดมด้วยสรรพสิ่ง ทั้งนิ่งสงบและเคลื่อนไหว เป็นศูนย์รวมแห่งความหลากหลาย จนผู้ไปพบเห็นตระหนกตกใจว่า สิ่งเหล่านี้อยู่ด้วยกันได้อย่างไร

- หนาวที่สุด : ที่หิมาลัย
- ร้อนที่สุด : หนาร้อนอุณหภูมิจนสูงถึง ๕๐-๕๒ องศา
- รวยที่สุด : ลินสอดงานแต่งงานมอบเพชรเป็นทานาน
- จนที่สุด : นุ่งผ้าเดียวผืนเดียวทั้งหัวเมีย
- สวยที่สุด : สวยแบบถาวร (นาวิสาขา)
- ซีเห่ที่สุด : แบบมาตรฐาน (นางปัญจปาปา)
- บุญที่สุด : อรหันต์องค์น้อย อายุ ๗ ปี
- บาปที่สุด : แผ่นดินสูบ

นี่เป็นเพียงมุมมองอันน้อยนิด อันเป็นที่สุดของที่สุดในอินเดียแหละท่านเอ๋ย...ฟังมาเห็น มาดู มารู้ มาสัมผัสเกิด แล้วท่านจะสนุกสนานบันเทิงธรรม ประทับใจไม่รู้จบ เพราะอินเดียนั้น เป็นทั้งเมืองเทวทูตและเมืองเทวดา เป็นทั้งเมืองพระและเมืองมาร เป็นทั้งดงเงินดงทองและดงขอทาน เป็นทั้งเมืองบรืวารและเมืองโดดเดี่ยว เป็นทั้งเมืองสุดดีและทุกดี เป็นทั้งเมืองที่มีทั้งซีทั้งทอง สุดแต่ใจ...จะไขว่คว้าจะครีบกท่าน....”

๕๐. ยิ่งใกล้ยิ่งรู้

“ถ้าคุณไปเห็นอินเดีย	คุณจักรู้จักสังคมมากขึ้น
ถ้าคุณไปพบพุทธสถาน	คุณจักรู้จักพระพุทธศาสนามากขึ้น
ถ้าคุณไปเห็นความเป็นอยู่	คุณจักรู้พระธรรมได้อย่างถูกต้องขึ้น
ถ้าคุณไปอยู่กับเขา	คุณจักรักพระพุทธเจ้ามากขึ้น
ถ้าคุณไม่ยอมรู้จักกับเขา	คุณจักรู้จักอัดตามากยิ่งขึ้น”

๕๑. ปลดมัดตราสัง

“...มาอินเดีย เพื่อฝึกวิชาตัวเบา ก่อนอื่นต้องปลดตราสังที่ตรึงตนเองก่อน วิชาตัวเบาจึงจะเกิด ทำอะไรได้สะดวก คล่องตัว เบากาย เบาใจ เบานอก เบาใน เบานิ่ง เบานอน ที่เบาไม่ได้ เพราะถูกตราสังผูกมัดตรึงไว้ ๓ ทางด้วยกัน คือ

ปลดตีเว	ลูกหลาน ญาติมิตร	ผูกคอ
ภริยาเหตุ	คู่ครอง การบ้าน การเรือน	ผูกมือ
ธนปาเท	ธุรกิจ ทรัพย์สิน	ผูกเท้า

คิดดูให้ดีเถิดนะ...ท่านทั้งหลาย “ถ้าไม่รู้จักวาง ก็ไม่รู้จักว่าง รู้จักวางเมื่อใด เราก็ว่างเมื่อนั้น....”

๕๒. สูตรสร้างวัด

“...จะรู้ขนาด สูง ต่ำ หนา บางของสรรพสิ่ง ต้องวัดขนาดกันก่อนจึงจะรู้แท้จริง ว่ามีมาตรฐานตามที่ต้องการหรือไม่ เราสร้างวัดที่นี่ ต้องสร้างสูตรขึ้นวัดมาตรฐานกันตามนี้อีก คือ

๑. สร้างวัด คือ ศาสนสถาน อันเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุด
๒. สร้างวัดร คือ ประพฤติวัตร ปฏิบัติดีงาม
๓. สร้างวัดณ คือ การพัฒนาคุณภาพตน
๔. สร้างวัดจ คือ การศึกษาพระสัทธรรมให้แตกฉาน

สร้างวัดทั้ง ๔ ไปพร้อมๆ กัน มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง หลีกความสุดโต่ง สังคมจะโล่งใจไปด้วยกัน สร้างวัดให้ดี สร้างวัดให้พร้อม และสร้างมาตรวัดตนเองด้วย จึงจะสมบูรณ์แบบ...”

๕๓. สุขสองมิติ

“...มาอินเดีย เรามามองหาความสุขของเขาได้ ๒ มิติ มิติหนึ่งคือความสุขที่เกิดจากการ “มี” เช่น มีบ้าน มีรถ มีหน้าที่ การงาน เรียกว่า เป็นความสุขแบบโลกๆ

มิติที่สอง คือ ความสุขแบบ “ไม่มี” เรียกว่า ความสุขแบบธรรมะ ใครมีน้อย ย่อมมีสุขมากกว่าคนมาก ใครที่มาอินเดียได้ ถือว่า มีความสุข เพราะหมดห่วงได้ ใครอยากมีสุขมากๆ เป็นความสุขที่เที่ยงแท้ ต้องลดคำว่า “มี” ลง มาเริ่มต้นจาก ไม่มี คิดให้เห็นธรรมชาติของคนอยู่ร่วมกัน...”

๕๔. ทางเข้าถึงพระพุทธศาสนา

“...การเข้าถึงศาสนา ใช่ว่ามีทางเดียว เราเข้าถึงได้ตามช่องทางที่สะดวก เหมาะแก่ศรัทธา วัยและโอกาส คือ

- ๑. ศาสนสถาน ได้แก่ วัดวาอาราม
- ๒. ศาสนวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูป วัตถุมงคล
- ๓. ศาสนบุคคล ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ อุบาสก อุบาสิกา
- ๔. ศาสนพิธี ได้แก่ พิธีกรรมต่างๆ
- ๕. ศาสนธรรม ได้แก่ พระธรรมคำสั่งสอน ทั้งส่วนธรรมและวินัย

ทั้งหมดนี้...ขึ้นอยู่กับว่า เราจะเข้าถึงแง่มุมไหน แต่ทั้ง ๕ อย่างนี้มีหัวใจหล่อเลี้ยง คือ ศาสนธรรม แต่การเข้าถึงศาสนธรรมต้องใช้เวลา...”

๕๕. เลือกทำน้าทาง

“ทำงาน เพื่อให้...เบาๆ
ทำงาน เพื่อเอา...หนักๆ
ทำงาน เพื่อรัก...เบิกบานๆ
ทำงาน เพื่องาน...สูงส่งๆ
ทำงาน เพื่อชื่อตรง...มั่นคงๆ”

๕๖. กิริยาที่

“ทำงาน...เหมือนลม ไร้ตัวตน แต่ทรงพลัง
ทำงาน...ให้ลดตัว ลดตน ลงไปหางาน ให้เห็นแ่งงานและผลงานที่จะออกมา มุ่งให้เป็นประโยชน์ เกื้อกูลสังคม นี้แหละคือ การทำงานเพื่องาน
ทำงาน...ต้องทำให้เป็น คือ เป็นการเป็นงาน และใช้การใช้งานได้ ทำตนให้เป็นคนน่าใช้ และทำตัวให้หน้าเข้ามารับใช้
ทำงาน...ต้องเอาชนะงาน อย่าเอาชนะคน
ทำงาน...ต้องรู้จักทันโลก ทันการณ์ ทันเกม ทันสังคม
ทำงาน...งานสร้างคน ก็เพราะคนสร้างงานนี่เอง...”

๕๗. เราหรือก็คือผี

“...โลกมนุษย์ ก็เหมือนสำนักงาน เรามาทำงาน ไม่นานก็ต้องกลับบ้าน เรามีอดีตเป็นผีกันมาก่อนทั้งนั้น **ปัจจุบัน** เพียงมาเป็นคน **อนาคต**ก็ต้องกลับไปเป็นผีอีก เราจะกลัวผีทำไม? ระวังภัยผีกันไปทำไม? ให้หัดตายเสียก่อนตายเถอะนะ พอเราตาย กลับสู่มืองผี จึงจะได้รับการยอมรับจากผีรุ่นพี่ บรรยากาศจะได้ไม่วังเวง...”

๕๘. อย่าท้อแท้

“...การทำงานของเรา อาสาสมัครรับใช้พระพุทธเจ้าด้วยชีวิต ทุ่มเทงานทุกอย่าง แม้เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าสักปานใด ต้องอดทนและสิ่งที่ปรากฏ มีทั้งชม ทั้งชัง ทั้งชอบ ทั้งเฉย ทั้งสมเพช อาจจะมีทั้งนั้นในหมู่คน บางทีเขาอาจมองว่า เรามุ่งลาภ มุ่งยศ มุ่งตำแหน่ง นั่นคือ เสียงของคนพรวด คนขาด ไม่เต็ม มองด้านลบ จนเคยชิน เราเพียงฟัง แล้วต้องขอบคุณผู้นั้น อย่าท้อแท้ มุ่งหน้าทำงานต่อไป อย่าหยุดยั้ง ผมเคยท้อ เคยจะทิ้งอยู่เฉยๆ น่าจะดี แต่ก็นึกถึงบุญคุณของพระพุทธศาสนา ก็เลยท้อไม่ได้ รางวัลของการทำดี คือ ความดีที่เราทำนี่เอง นอกนั้น ฟาดินเป็นผู้กำหนด...”

๕๙. ทนพระพุทธองค์

“...พวกเราเรียนหนังสือกัน มาด้วยทุนของพระพุทธเจ้า ที่นับถือพระพุทธศาสนา เป็นผู้มอบให้ เราจึงได้โอกาสเปลี่ยน
คราบของเจ้าเงาะขึ้นเป็นสังฆทอง ขอให้ตั้งใจศึกษา จงรักษากฎดีต่อพระพุทธองค์ หมั่นสรรเสริญพระคุณ อย่าได้หยดหยอน เข้า
เฝ้าพระองค์ อย่ารู้เหน็ดเหนื่อย

เมื่อเราปฏิบัติต่อพระองค์เช่นนี้ เทวดาผู้ดูแลรักษา มีหรือจะทำให้เราต้องเดือดร้อน เทวดาผู้ดูแลรักษา มีหรือจะปล่อยให้
ผู้จงรักภักดีเดือดร้อน ขาดแคลน ขอฝากข้อคิดว่า

นำมาเรียน เพื่อให้รู้
นำมาพูด เพื่อให้เข้าใจ
นำมาใช้ เพื่อให้ดับทุกข์
นำมาปลูก เพื่อให้ตื่น รู้เบิกบาน

ขอให้นักศึกษาทุกท่าน จงประสบความสำเร็จ สมปรารถนาเทอญ...”

๖๐. บทบรรยาย

“...เวลาท่านออกไปบรรยาย ควรที่จะสำนึกเสมอว่า เราไปทำงานให้พระพุทธเจ้า ผู้เป็นนายของเรา จะทำ จะพูด จะคิด
ก็เพื่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เท่านั้น เท่านั้นผู้ฟังก็ชื่นใจแล้ว เชื่อว่าแต่ละท่านที่มา ล้วนมีธรรมะที่สะสมไว้อยู่แล้วในใจ
เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด ควรจัดลำดับเรื่องที่บรรยายให้ดีเสียก่อน คือ

๑. พูดเรื่องพระพุทธเจ้า

๒. พูดเรื่องพระธรรม

๓. พูดเรื่องพระสงฆ์

๔. พูดเรื่องประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา วัฒนธรรม พระเพณีย์

๕. พูดให้ข้อคิดที่จะนำไปปฏิบัติเป็นประโยชน์ในชีวิต

ระวัง ! พูดไปถึงสาระ ไม่ควรป้วนเปี้ยนๆ ใกล้กระเป๋าดังค์จนเกินไป

ระวัง ! อย่างเพลินพรรณนา แต่เรื่องส่วนตัว ความทุกข์ยากลำบากจนโยมสงสาร จนอาจจะคิดว่า “นี่เรามาจาริกเพื่อฟัง
พระ หรือว่าพระจะจาริกมาฟังเรากันแน่ (ว๊ย)”

ระวัง ! อย่าพูดแต่ข่าวสารโลกๆ จนผู้ฟังสับสนว่า พระจะมาทำหน้าที่อะไรกันแน่ ตั้งใจพูดเพียง ๕ ข้อนี้ ก็เป็นหนักหนา
แล้ว ถึงคราวพูดไม่ได้ บรรยายไม่ออก ก็บอกให้ทุกคนสวดมนต์ เท่านั้น ก็ทันเวลาไปอีกนานโขแล้ว...ท่านเอ๋ย...”

๖๑. ละครชีวิต

“...ธรรมคำสั่งสอนที่พระพุทธเจ้า ทรงตรัสเทศนาให้ผู้ชองในทุกข์หมดจากทุกข์ ผู้เรารอนกลับเย็นสบาย ผู้มีความ
หวั่นไหวมีความมั่นคง นิ่งสงบ ผู้มีความมิดมนได้พบแสงสว่าง ผู้หลงทิศผิดทางได้พบทางเดิน การจาริกเดินทางสู่แดนพุทธภูมิ
ในเขตประเทศอินเดีย-เนปาล เหมือนเดินทางสุดลัดนัตถรรณะขนาดใหญ่ ที่ทุกคนสามารถดูได้ สัมผัสได้ และ
จัดหน้าไปเป็นเจ้าของได้ สองข้างทางเป็นสื่อแสดงให้เห็นธรรมชาติ เหมือนนั่งชมภาพยนตร์สารคดีที่มีชีวิตเป็นๆ ให้ดูได้อย่าง
ไม่เบื่อ

ตัวของเราเองเป็นหนึ่งตัวแสดงละครโรงใหญ่ โรงภาพยนตร์ชีวิตระดับอินเตอร์ที่สามารถฉายสองเรื่องๆ ออกมาจาก
ตนเองได้แทบทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องชอบ ชัง เจย โลก โกรธ หลง สนุก ตลก โศกเศร้า ขวัญผวา ตื่นเต้น หวาดเสียว สิ่ง
เหล่านี้จะพรุ้งพรุ้งออกให้ปรากฏในจออารมณ์ของเราอยู่ตลอดเวลา **ความทุกข์ลำบากจะทำให้ความจริงปรากฏอยู่เสมอ**

การเดินทางไปพุทธภูมิเหมือนว่าล่อลือออกจากถ้ำ อารมณ์ร้าย อารมณ์ร้อน ชี้อ่อน ชี้อาย ดิตสุข ก้าวทุกข์ เหล่านี้ปล่อย
ให้แสดงมาเถิด จะเกิดผล เป็นการชำระล้างมลภาวะทางใจมิให้กลับเข้าไปอีก ปล่อยเขาไป ปล่อยเขาไป ให้ไปตามที่ธรรมชาติ
คงคามตาเถิด สิ่งเสียๆ ทุกข์ๆ ให้หลุดออกไป เหลือไว้แต่สิ่งดีๆ นำกลับไปบ้านเรา...”

๖๒. มหาบุรุษในดวงใจ

“...การเดินทางสู่แดนพุทธองค์หรือเรียกเป็นสำนวนที่ชวนอนุโมทนาว่า ตามรอยบาทพระศาสดา อินเดีย-เนปาล สำหรับ
คนทั่วไปมิใช่เรื่องง่ายเลยจริงๆ ยิ่งประเภทที่เพียงแค่ออกก็ท้อแท้ ออกอาการผวาถึงเรื่องแยๆ ของพี่แขก เรื่องแปลกๆ ของบาบูนที่
ทะลึ่งไหลเข้ามา ทำให้หลายคนเก็บอินเดีย-เนปาลไว้เป็นทางเลือกสุดท้าย บางผู้บางคนยังบอกแบบเบนหน้าให้ว่า เอาไว้ก่อน
ชาติหน้าตอนบ่ายๆ ตายแล้วก็อย่าฟังมาชวนอะไรขนาดนั้น

น่าจะเป็นเช่นนี้ หากแผ่นดินนี้ **ไม่มีมหาบุรุษในดวงใจของเราเกิดขึ้น ไม่มีจอมศาสดาของเราตรัสรู้ที่นั่น และไม่
มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราเสด็จปรินิพพานที่นั่น** เรียกว่า ถ้าไม่มีพระพุทธองค์ประสูติที่ลุมพินี ตรัสรู้ แสดงธรรม
ปรินิพพานในอินเดีย ประเทศนี้อาจถูกแขวนไว้นอกความรู้สึกอีกนานเท่านาน...”

๖๓. สมานฉันท์งานบุญ

“...การจาริกไปอินเดียได้ทำบุญครบวงจร คือสักการบูชา ไหว้พระสวดมนต์ ให้ทาน รักษาศีล เจริญจิตภาวนา และยังได้ช่วยสร้างบูรณปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม รวมพลังศรัทธาสรางสถานพยาบาล ภูมิกรรณฐานและช่วยถวายทุน ปลูกต้นกล้า พระพุทธศาสนา สืบทอดอายุพระสังฆธรรม สนับสนุนพระสงฆ์องค์เจ้าผู้ศรัทธาอยู่เฝ้าอาราม ถวายปัจจัยสี่มิได้ขาด เรียกว่า เป็นทั้งกรรมการ กรรมกรและอาจารย์ผู้สอนธรรม

ท่านทั้งหลายผู้ตั้งตนอยู่ด้วยสัจปรีศธรรมเช่นนี้ นับว่า เป็นต้นแบบของอุบาสิกขวัณอุบาสิกาแกวผู้ศรัทธาต่อพระรัตนตรัย ถวายทอดความศรัทธาปราสาทะ ส่งมอบคุณธรรมให้ลูกหลานเดินตามทางของคนดีตามสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ เช่นนี้มีในธรรมดา...จึงขอสดุดีและชมเชยไม่มีที่สิ้นสุด ต่อท่านทั้งหลายที่เป็นแบบอย่างของผู้จาริกตามรอยบาทพระศาสดา มั่นคงในกุศลผลบุญ คือ **ศรัทธาในพระรัตนตรัย มีปัญญาศีลอันสมบูรณ์ เชื้อมั่นในกฎแห่งกรรม ไม่แสวงบุญนอกศาสนา และสนับสนุนค้ำจุนพระพุทธศาสนา...ขอให้ทำให้ได้เช่นนั้นะ”**

๖๔. เต็มพลังใจในสังเวชนียธรรม

“...สังเวชนียธรรม คือ ธรรมที่ควรให้เกิดความสังเวช ในหมวดแห่งการแสดงความหมายของอรรถกถากล่าวว่า สังเวชนียธรรม ในที่นี้มีสาระ ๒ ส่วนที่เราพึงน้อมเข้ามาสู่ใจ

ส่วนแรก คือ ความสังเวชสลัดใจ เต็มพลังให้สลัด สละ ระมัดระวังเครื่องผูก ธรรมสังเวชมีสติตื่นตัว อันทำให้เกิดความไม่ประมาท รู้จักยับยั้งชั่งคิด รู้จักพิจารณาระวังตัว รู้จักระวังป้องกันภัย อันจะทำให้อันตรายมาสู่ตัว และกำหนดว่า สักวันข้างหน้าเราจะไปจะไปเช่นนั้น **การรู้เนื้อรู้ตัวเท่ากับเรานำความเสื่อมมาแปลงเป็นความเจริญ**

ส่วนที่สอง คือ ความสังเวชสลัดใจให้เข้าถึงธรรมอันเป็นพลังไปสู่ความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ เมื่อปฏิบัติตามจักได้รับผลทั้งตนเองและชนหมู่มาก รวมทั้งเทวดาทวยเทพอีกด้วย...”

๖๕. อุปกรณ์เข้าถึงพระพุทธศาสนา

“...ธรรมะจะแสดงเสริมความแจ่มแจ้งของสังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ที่เราตั้งใจมาสักการะกราบไหว้วาสถานที่ทั้ง ๔ แห่ง เป็นเสาหลักของชีวิตมนุษย์ที่พึงรับการดำเนินไปในวัยต่างๆ ของพระพุทธเจ้า โดยมีหลักธรรมในที่ทั้ง ๔ แห่งเป็นตัวสาระหมายความว่า สังเวชนียสถานเป็นเครื่องมือสื่อสารเข้าสู่สังเวชนียธรรม หรือเป็นอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีทางจิตนาเข้าถึงสิ่งที่พึงประสงค์ได้ ในที่นี้ ขอให้ท่านกำหนดลงไปว่า สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงเน้นในส่วนที่เป็นวัตถุสถานไว้แทนพระองค์ ผู้กราบไหว้สักการะเหมือนได้ใกล้ชิดกับพระองค์ด้วยส่วน ๓ คือ กาย วาจา ใจ

กาย : ได้ใกล้ชิดโดยวัตถุที่อยู่ ณ เบื้องหน้าของเรา เราได้นั่งอยู่แล้วในที่พระพุทธเจ้าเคยประทับ กายเราวางได้สนิทชิดแนบ...ตาเราได้เห็นเป็นประจักษ์ สัมผัสสัวยังเห็นจริงจากอิฐหัก กากปูน สลุป เจริญ ที่มีแผ่นทองปิดให้เราสัมผัสใกล้ชิดได้

วาจา : ได้ใกล้ชิดโดยพระธรรม บทสาธยาย สวดมนต์ทุกตัวอักษร ล้วนเป็นพระพุทธรูปที่เปล่งออกจากพระโอษฐ์ เราได้อัญเชิญมาสถิตในวาจาของเรา อัญเชิญพระบารมีแห่งพระธรรมบทเอาไว้ที่วาจา เท่ากับเราได้ถึงรสพระธรรมด้วยวาจา

ใจ : ได้กำหนดในองค์ธรรมที่พระองค์ทรงพร่ำสอนที่นี่ ทำให้เราย้อนยุคไป ๒,๕๐๐ กว่าปี ว่าที่ตรงนี้มีอะไรสำคัญ มีใครร่วมในเหตุการณ์นั้นๆ มีธรรมอะไรที่ทรงแสดงไว้ที่นี่ ใจของเราโยงใยด้วยชายแห่งปัญญา รู้ตาม เห็นจริง สัมผัสได้ด้วยใจ...”